

behövs minst 2 veckor av höga temperaturer för virusreplikering inuti myggan så är risken troligen ändå mycket liten för ett svensk utbrott av denguefeber.

Varmare somrar innebär en ökad risk för tillväxt av vatten- och matburna patogener. Rätt förvaring och hantering av mat är därför viktigt under heta somrar. Störtregn kan ge föroreningar av enskilda dricksvattenbrunnar, där det då kan bli aktuellt att koka vattnet. Högre vattentemperaturer kan bidra till förekomst av skadlig algbloomning, vilket ger hudutslag och konjunktivit vid bad samt mildare till allvarigare magtarmsbesvär ifall vattnet sväljs. Barn som lättare får "kallsupar" än vuxna bör avhållas från att bada om risk för algbloomning föreligger. Slutligen, på den positiva sidan kan noteras att klimatförändringen på våra breddgrader kommer innebära färre köldskador och förfrysningar.

Referenser

1. IPCC, 2014: *Climate Change 2014: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland.*

2. Svensdotter M, Lindgren E. 2012. *Hälsoeffekter av ett förändrat klimat – risker och åtgärder i Stockholms Län. Stockholms Länsstyrelse Rapport.*
3. Jaenson TGT, Jaenson DG, Eisen L, Petersson E, Lindgren E. 2012. *Changes in the geographical distribution and abundance of the tick Ixodes ricinus during the past 30 years in Sweden. Parasites & vectors Jan 10;5:8. Doi:10.1186/1756-335-5-8*

Elisabet Lindgren, leg läk, PhD
Stockholm Resilience Centre,
Stockholms universitet
E-mail: elisabet.lindgren@su.se.

De första timmarna – neonatologi i ett globalt perspektiv

Neonatala dödsorsaker tar miljontals liv varje år. Genom utbildning, innovation och implementering av känd kunskap vill svenska barnläkare förbättra möjligheterna till liv - på plats - i låginkomstländer.

Foto: Ina Agency

Barnadödligheten i världen har under de senaste 25 åren sjunkit markant och i flera länder har man lyckats uppnå "Millennium nummer 4", d v s dödligheten före 5 års ålder har reducerats till 2/3, jämfört med 1990 (1). Den neonatala dödligheten, dvs död innan 27 dagars ålder, har däremot i många låginkomstländer inte alls sjunkit lika snabbt. De neonatala dödsorsakerna har varit svårare att påverka (2). Neonatalavdelningar kräver anpassad teknik och utbildad personal för att vara effektiv i länder med bristande infrastruktur. Sannolikt kan också synen på nyfödda barn och deras rättighet till sjukvård spela roll.

Foto: Artikelförfattaren

Utbildningar i neonatal återupplivning i Uganda och Burkina Faso

De senaste åren har dock inneburit en förändring. Strukturerade utbildningsprogram som "Helping Babies Breath" (HBB) har introducerats i många länder med god effekt (3). Att få nyblivna mödrar att vårda sina barn hud-mot-hud i kombination med exklusiv amning, har visat sig reducera risken för nedkyllning, infektioner och malnutrition även hos lågviktiga barn (4). Neonatalsektionen på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset (Sachsska) är involverad i flera projekt:

Utbildning av vårdpersonal är en av hörnstenarna för att uppnå minskad neonatal dödlighet. På Sachsska finns mångårig erfarenhet av simulationsträning och denna kunskap vill man förmedla vidare. Inom ramen för HBB har läkare från Sachsska utbildat träningsledare och kliniskt aktiva barnmorskor i Uganda och Burkina Faso, i återupplivning av spädbarn.

"Tap4Life" i Uganda och återupplivning med larynxmask (LMA)

Syrebrist vid förlösning är den näst vanligaste orsaken till neonatal död, vilket leder till nära en miljon dödsfall per år. I många fall beror detta på att barnen inte återupplivas effektivt. Övervakningsutrustning för nyfödda är kostsamma och inte anpassade för användning i låginkomstländer. Däremot har allt fler läkare och barnmorskor tillgång till smartphones.

Tap4Life är en ideell organisation, grundat av bla barnläkare på Sachsska. Tap4Life har utvecklat en gratis mobilapplikation för barnmorskor som förlöser barn utanför avancerade sjukvårdsinrättningar. Den håller reda på hjärtfrekvens/ tid / Apgar och hjälper användaren vid beslutsfattande. Planen framåt är att även integrera interaktiva checklistor.

Traditionellt återupplivas nyfödda med mask och blåsa. Även tränad personal kan ha svårt att upprätthålla god

Just nu har vi akuta insatser i bland annat Syrien, Grekland, Italien, Serbien och här hemma i Sverige. Men det räcker inte. Vi behöver din hjälp. Vi behöver bli fler. **Bli Barnrättskämpe på räddabarnen.se**

Vår verksamhet kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll. Vårt 90-konto garanterar att dina pengar används så effektivt och ansvarsfullt som möjligt.

Rädda Barnen

ventilation. LMA kan åstadkomma en säkrare luftväg och kan förbättra kvalitén av återupplivningen (5). En randomiserad pilotstudie i Uganda har visat att barnmorskor på ett säkert sätt kan återuppliva nyfödda med en ny generation av LMA. Nu planeras en multicenterstudie som också inkluderar Moçambique för att utvärdera om denna nya teknik även kan minska dödligheten efter asfyxi.

Implementering av KMC i södra Etiopien

Trots övertygande evidens för Hud-mot-hud-vårdens positiva effekter, har det varit svårt, både i rika och fattiga länder, att få en generell acceptans. En studie som leds av WHO och etiopiska hälsovårdsministeriet, har som mål att dels få en ökad förståelse till bakomliggande orsaker, och dels uppnå att 80 procent av alla nyfödda barn med en födelsevikt under 2000 gram ska erbjudas KMC. Studien kommer att genomföras vid 3 sjukhus och 16 "Health Clinics" i södra Etiopien, och kommer att genomföras med hjälp av PDSA-cirklar, dvs kontinuerlig utvärdering och justering av alla åtgärder.

Referenser

1. You D, Hug L, Ejdemyr S et al. Global, regional, and national levels and trends in under-5 mortality between 1990 and 2015, with scenario based projections to 2030: a systematic analysis by the UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation. *Lancet* 2015; 386(10010):2275-86
2. Lozano R, Wang H, Foreman KJ, et al. Progress towards Millennium Development Goals 4 and 5 on maternal and child mortality: an updated systematic analysis. *Lancet* 2011; 378:1139-65

3. American Academy of Pediatrics, Website: <http://www.helpingbabiesbreathe.org>
4. Conde-Agudelo A, Díaz-Rossello JL. Kangaroo Mother care to reduce mortality in low birth weight infants. *Cochrane Database Syst Rev.* 2014 Apr 22;4:CD00271
5. Daniele Trevisanuto et al. Neonatal resuscitation in Vietnam: a national survey of a middle-income country

För mer information:

om Tap4Life: <http://tap4life.org>

Thomas Brune, neonatolog, sektionschef Neonatalenheten
Sachsska Barn och Ungdomssjukhuset
E-mail thomas.brune@sodersjukhuset.se

Susanna Myrnernts Höök, specialistläkare barn- och
ungdomsmedicin
E-mail: susanna.myrnernts-hook@sodersjukhuset.se

Nicolas Pejovic, överläkare, neonatalenheten Sachsska Barn och
Ungdomssjukhuset
E-mail: nicolas.pejovic@sodersjukhuset.se

MOT BARNSEXHANDEL

ECPAT Sverige är en ideell förening som genom påverkansarbete och information arbetar mot barnsexhandel. På www.ecpat.se eller 08-6119934 får du mer information om vår verksamhet. Postgiro 903434-9 står öppet för alla som vill bidra till vår fortsatta kamp. Tack för uppmärksamheten.